

Etnedal kommune

postmottak@etnedal.kommune.no

Leira, 23. november 2023

**Varsel om oppstart av planarbeid og planprogram på høring –
Ryggeberget Fjelltak – innspill**

Vi har følgende innspill til planarbeidet:

Vi er opptatt av å bevare naturgrunnet i Norge og Valdres. Naturen er vårt grønne gull, og har stor verdi i sin egenverdi.

Vi registrerer i utsendte dokumenter at det ønskes en betydelig utvidelse av planområdet for masseuttaket - Ryggeberget Fjelltak i Etnedal. Det varslede planområdet dekker et areal på 195,3 daa. Vi avventer konsekvensutredningens kommende kartlegging av naturverdier, men er bekymret for konsekvenser av planene for naturmangfold, landskap og klima.

Vi er kjent med at utvidelse av planområdet kan true en registrert hekkeplass for en nasjonalt viktig rovfuglart. Lokaliteten er registrert hos Birdlife Oppland og Statsforvalteren i Innlandet. De planlagte nye inngrepene ligger i kort avstand fra reirplassen. Arten er spesielt sårbar for forstyrrelser i hekketiden. Deler av artens jaktområder vil også kunne bli ødelagt som følge av de nye utbyggingsplanene. De omfattende masseuttaksplanene vil kunne gi så stor økning støy og aktivitet at denne skye arten ikke lenger vil ha livsbetingelser i området. Vi viser til her til naturmangfoldslovens § 4. (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer), § 5. (forvaltningsmål for arter), § 6. (generell aktsomhetsplikt), § 8. (kunnskapsgrunnet), § 9. (føre-var-prinsippet) og § 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning).

Planforslaget med utvidelse av masseuttaket er ikke i samsvar med gjeldende arealdel i kommunen. Kommunene har et stort ansvar for å sikre langsiktig ivaretagelse av naturverdiene i landbruks-, natur - og friluftsområder (LNF). Store planendringforslag må etter vårt syn behandles gjennom en helhetlig vurdering i forbindelse med rullering av arealplanen. Viktige tema vil være kommunens forpliktelser for å ivareta naturmangfold, konsekvenser av tiltaket for landskap og klimagassutslipp, og reelt framtidig behov for masser i området. Behandling av forslag til nye tiltak som ikke er i samsvar med kommuneplanens arealdel gjennom separate reguleringsplaner og dispensasjonsbehandling, øker konfliktnivået mellom samfunnsinteressene og må unngås.

Vi ber også om at planarbeidet utredes og gjennomføres med fokus på arealnøytralitet, gjennom å gjenbruke allerede utbygde arealer fremfor å gjøre inngrep i mer natur, og dermed stanse arealforbruket. Arealnøytralitet handler om å være mer restriktive i arealplanleggingen for å unngå nye naturinngrep. Det skal ikke tas hull på nye områder uten å tilbakeføre et annet område, slik at summen blir null og vi stopper forbruket av natur. For å kunne måle arealnøytralitet, må det føres et arealregnskap. Det kan gjøres ved hjelp av arealbruksregnskapet til Miljødirektoratet og NIBIO. Et godt kartgrunnlag for natur er også viktig.

Den globale naturavtalen inneholder flere mål og forplikter kommunene til en mer bærekraftig og arealnøytral arealplanlegging. Minst 30 prosent av land og hav på jorden skal bevares innen 2030, og 30 prosent skal restaureres. Det er også et mål at all natur skal forvaltes bærekraftig. Bakteppet for avtalen er dramatisk:

- Det internasjonale naturpanelet rapporterte i 2019 at menneskelig aktivitet har medført omfattende endringer i 75 prosent av miljøet på land. Tapet av naturmangfold akselererer, og flere arter er truet av utryddelse nå enn på noe annet tidspunkt i menneskets historie, ifølge rapporten. Av anslagsvis åtte millioner arter på kloden i dag er én million truet av utryddelse.

- FNs klimapanel rapporterte i fjor at det er umulig å bremse global oppvarming uten at naturødeleggelsene stoppes. De uttalte at mellom 30 og 50 prosent av verdens landområder, innsjøer og hav må få en beskyttelse.

Vi viser også til norsk rødliste for arter fra 2021, som er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra norsk natur. Denne viser at 2752 arter er truet av utryddelse. Arealendringer som rammer artene sine leveområder, er utvilsomt den viktigste trusselen for naturmangfoldet.

Med vennlig hilsen

BirdLife Norge avd. Oppland
Jon Opheim – leder

Naturvernforbundet i Innlandet
Ole Midtun – leder

Birdlife Valdres
Rune Rødningen – leder

Naturvernforbundet i Valdres
Fred Kuyper – leder
Månovegen 316
2920 Leira i Valdres